# การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

# TEACHERS PARTICIPATION IN ACADEMIC ADMINISTRATION AT SCHOOLS UNDER HUAIKHWANG DISTRICT OFFICE, BANGKOK METROPOLIS ADMINISTRATION

**[1]วิชัย สายทอง และ [2]เสาวภาคย์ แหลมเพ็ชร**

[1]Wichai Saytong and [2]Saowaphark Lampetch

**มหาวิทยาลัยเกริก, ประเทศไทย**

Krirk University, Thailand

[1]wichaisaytong2536@gmail.com, [2]lampetch2@gmail.com

**Received** : October 24, 2024; **Revised** :January 10, 2025; **Accepted** :January 29,2025

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร (2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน ผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน นอกนั้นอยู่ในระดับมาก 2. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวางกรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน 3. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการ

---

[1] นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

[2] อาจารย์ ดร.สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันทุกด้าน

**คำสำคัญ** : การมีส่วนร่วม, การบริหารงานวิชาการ, วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

## Abstract

The purpose of this surveys were (1) to study the level of Teachers Participation In Academic Administration At Schools Under Huaikhwang District Office, Bangkok Metropolis Administration. (2) to compare Teachers Participation In Academic Administration At Schools Under Huaikhwang District Office, Bangkok Metropolis Administration. by educational background and work experience. The results of this study indicated as follows: 1. Teachers Participation In Academic Administration At Schools Under Huaikhwang District Office, Bangkok Metropolis Administration. as a whole was at the high level. When considered by aspects found it is found to be at the highest level in 2 areas. Otherwise, it is at a high level. 2. The results of compare Teachers Participation In Academic Administration At Schools Under Huaikhwang District Office, Bangkok Metropolis Administration. by educational background did not different. 3. The results of compare Teachers Participation In Academic Administration At Schools Under Huaikhwang District Office, Bangkok Metropolis Administration. by work experience had different every aspects.

**Keywords**: Participation, Academic Administration, educational background and work experience

## บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ เพราะถ้าหากคนมีคุณภาพแล้วย่อมจะส่งผลให้สังคมและประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีจำเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยมีเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการ และสมรรถนะทางวิชาชีพ ใฝ่เรียนรู้ แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์ สามารถ

ประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งพัฒนาคนไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ มีการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี นำไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างยั่งยืน มีสุขภาวะที่ดี ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและเอื้ออาทร รวมทั้งการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และการสร้างสังคมคุณธรรมภูมิปัญญาและการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552 : 17 – 19)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความรู้คู่คุณธรรม และมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เชื่อว่าคนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพตามความถนัดและความสนใจ โดยหลักสูตรฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถในการสื่อสาร คิด แก้ปัญหา ใช้เทคโนโลยี มีทักษะชีวิต และมีสุขภาพกายและจิตที่ดี รวมทั้งมีความรักชาติ อนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะ และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ และโครงสร้างหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตามแนวนโยบายการปฏิรูปการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 3 – 8)

งานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ซึ่งมุ่งพัฒนาคนไทยให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และคุณธรรม โดยการจัดการศึกษาต้องเน้นการศึกษาตลอดชีวิตและการมีส่วนร่วมของสังคม เพื่อกระจายอำนาจการบริหารไปยังสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาจึงต้องดำเนินการอย่างอิสระและคล่องตัว เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน การดำเนินกิจกรรมทางวิชาการจำเป็นต้องมีความร่วมมือจากทุกฝ่าย ไม่สามารถพึ่งพาผู้บริหารเพียงฝ่ายเดียวได้ คณะครูและบุคลากรต้องมีส่วนร่วมในการวางแผน ตัดสินใจ และประเมินผล เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและคุณภาพ การบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงเป็นกลยุทธ์สำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบและตัดสินใจ เพื่อสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของในการจัดการศึกษาและเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (ยุทธศิลป์ พานนนท์, 2546 : 3)

การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาเป็นกลยุทธ์สำคัญในการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะในบริบทของการกระจายอำนาจการศึกษาและการบริหารสถานศึกษาในรูปแบบนิติบุคคล ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ มีบทบาทในการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมถือเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับยุคสมัยและสอดคล้องกับ

ระบอบประชาธิปไตย ช่วยให้สมาชิกในองค์กรสามารถใช้ความรู้และประสบการณ์ร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การบริหารแบบนี้ไม่เพียงแต่สร้างความสามัคคีและเข้าใจความต้องการของบุคลากร ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ลดความเฉื่อยชาในการทำงานและการหยุดงาน และลดความขัดแย้งในองค์กร นอกจากนี้ยังสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี ส่งผลดีต่อสุขภาพจิตของบุคลากร ทำให้พวกเขารู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน การบริหารที่มีส่วนร่วมยังช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงานและใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด เพื่อให้เกิดความสำเร็จจากความร่วมมือของบุคลากรในองค์กร ผู้บริหารจึงควรจัดให้บุคลากรมีความรับผิดชอบและกระจายอำนาจในการทำงานอย่างเหมาะสม (เมตต์ เมตต์การุณ์จิต, 2547 : 52)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการในสำนักงานเขตห้วยขวางมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครูควรมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจในกระบวนการบริหารงาน เช่น การพัฒนาหลักสูตร การวัดผล และการประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมนี้จะช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของนักเรียน รวมถึงเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารในการปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้ดียิ่งขึ้น

## วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร

2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

## วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

**1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง**

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 126 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2566 จำนวน 3 โรงเรียน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan ทำการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 95 คน

**2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ระดับการศึกษาและประสบการณ์การทำงานเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเป็น 7 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล และประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Likers; อ้างในพิสณุ ฟองศรี, 2549: 127)

**3. การวิเคราะห์ข้อมูล**

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) วิเคราะห์โดยใช้ค่าที (t-test) วิเคราะห์โดยใช้ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Schefft's method) เพื่อนำไปอธิบายข้อมูลในรูปแบบตารางต่อไป

## ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 95 คน มีระดับศึกษา

ระดับปริญญาตรี จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 35.80 มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 64.20 และมีประสบการณ์การทำงาน ระหว่าง 5-10 ปี มากที่สุด จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 46.30 รองลงมามีประสบการณ์การทำงาน มากกว่า 10 ปีขึ้นไป จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 และมีประสบการณ์การทำงาน น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 24.20 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ด้านการวัดผล และประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา 6) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังตารางที่ 1 ดังนี้

**ตารางที่ 2** ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยรวม 7 ด้าน

| การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ | $\overline{X}$ | S.D. | ระดับ | อันดับที่ |
|---|---|---|---|---|
| 1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา | 4.56 | 0.21 | มากที่สุด | 2 |
| 2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ | 4.98 | 0.07 | มากที่สุด | 1 |
| 3. ด้านการวัดผลและประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน | 4.48 | 0.16 | มาก | 3 |
| 4. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา | 4.32 | 0.21 | มาก | 5 |
| 5. ด้านการนิเทศการศึกษา | 3.83 | 0.21 | มาก | 7 |
| 6. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา | 4.42 | 0.18 | มาก | 4 |
| 7. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา | 4.27 | 0.13 | มาก | 6 |
| **รวม** | **4.41** | **0.06** | **มาก** | |

จากตารางที่ 2 พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยรวม 7 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41, SD = 0.06) เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงตามลำดับ 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.98, SD = 0.07) ,ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\overline{X}$ = 4.56, SD = 0.21) และด้านการวัดผล และประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\overline{X}$ = 4.48, SD = 0.16)

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานเป็นรายคู่ตามวิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe’ s Post hoc Comparison)

## อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่า โรงเรียนในสังกัดได้ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาทุกปีการศึกษา โดยดำเนินการศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลสาระสนเทศในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานโดยเปิดโอกาสให้ครูทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ต่างๆ ตามที่โรงเรียนกำหนด ร่วมมือกันในการวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิริกร ทิติยวงษ์ (2556) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้เล็งเห็นความสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ภายในโรงเรียนระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นอย่างดีเป็นลักษณะของการดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เสนอความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา ดำเนินการ ประเมินผล และรวมถึงร่วมรับผลที่เกิดจากการดำเนินการนั้นๆ นอกจากนี้ยังมีการประสานงานและความรับผิดชอบที่มีร่วมกัน โดยเห็นแก่ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับทางโรงเรียน ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทร์ปภัสสร จันทร์พินิจ (2557) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนบ้านดอนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโรงเรียนดำเนินการศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสาระสนเทศในการกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของโรงเรียน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่างๆ ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัดและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยครูได้มีส่วนจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการและรู้จักประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหา เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในยุคปฏิรูปการศึกษาสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญกับงานวิชาการมากขึ้น เพราะงานวิชาการเป็นภารกิจสำคัญของโรงเรียนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน พบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามคุณวุฒิการศึกษา พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันและจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน เป็นรายด้านมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหาร จัดการ ใช้หลักสูตรได้อย่างเหมาะสม ท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย กนกรัตน์ ทำจะดี (2560) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหา วางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่านและใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสี่ข้อ และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ท่านมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน และท่านมีส่วนร่วมในการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสามข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2.3 ด้านการวัดผล และประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ท่านมีส่วนร่วมในการรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการทำแผนการวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา และท่านมีส่วนร่วมดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองข้อ ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของวีระศักดิ์ วงศ์อินทร์ (2557) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านการพัฒนาและการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการผลิต พัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์ ถึงความสำคัญในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น ในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด น้ำอ้อย พุ่มเข็ม(2560) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.5 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับเป้ามายของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สอดคล้องกับงานวิจัย วีระชน คุ้มบ้าน (2559) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงและพัฒนางานวิจัยในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการเผยแพร่งานวิจัยของโรงเรียนให้กับบุคคลองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย นิภาพร พินิจมนตรี (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.7 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุง พัฒนาระบบ และรายงานผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองข้อ และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนท่านมีส่วนร่วมในการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย วลยา ไตรญาณ (2564) ได้

ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

## องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

1. การมีส่วนร่วมด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรจะเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการนิเทศการศึกษา

2. การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารควรดำเนินการจัดระบบโครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เพื่อรองรับการประเมินการประกันคุณภาพภายนอก โดยให้ครูทราบบทบาทหน้าที่ที่ตนต้องปฏิบัติตามแผนที่กำหนด เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างต่อเนื่อง

3. การมีส่วนร่วมด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้บริหารควรจะเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น ในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน

## เอกสารอ้างอิง

กนกรัตน์ ทำจะดี. (2560). *การศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.* กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

จันทร์ปภัสสร จันทร์พินิจ. (2557). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนบ้านดอนไผ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา : กรุงเทพฯ.

น้ำอ้อย พุ่มเข็ม. (2560). *การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี : กาญจนบุรี.

นิภาพร พินิจมนตรี. (2563). *การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : มหาสารคาม.

เมตต์ เมตต์การุณ์จิต. (2547). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ.* กรุงเทพฯ: บุ๊ค พอยท์.

ยุทธศิลป์ พานนนท์. (2546). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม : กรุงเทพฯ.

วลยา ไตรญาณ. (2564). *เรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี : ลพบุรี.

วีระชน คุ้มบ้าน. (2559). *การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการนิเทศภายในของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา : นครราชสีมา.

วีระศักดิ์ วงศ์อินทร์. (2557). *การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี : จันทบุรี.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง 2552-2561.* กรุงเทพ ฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

สิริกร ทิติยวงษ์. (2556). *การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร.* บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร : กรุงเทพฯ.